KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

Nr. 3 (535)
XX aastakäik

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Reedel, 17. jaanuaril 1969

HURRAA MEIE KOSMONAUTIDELE!

☆ ☆ ☆

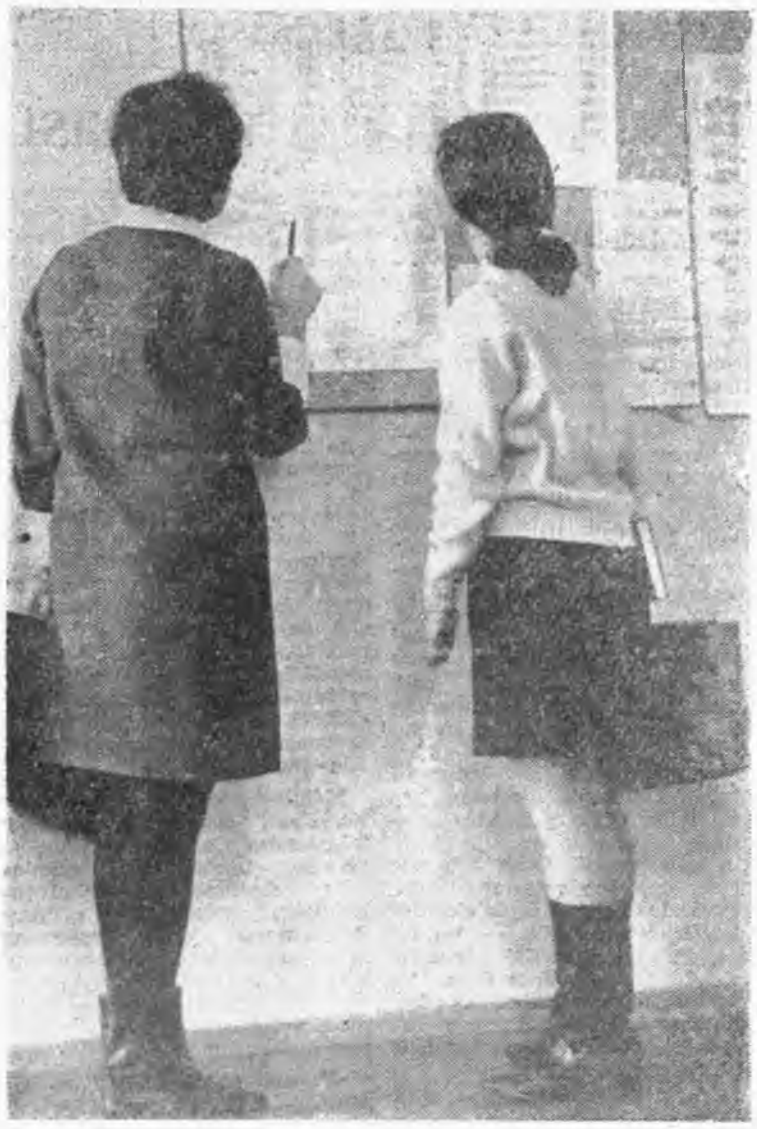

EKSAMID

MATRIKKEL Nr. 687

30 aasta jooksul, mil olen seotud olnud meie instituudiga, on tulnud kirja panna mitmesuguseid asju. Mälestusi on minult nüüd küll aga palutud esmakordselt. Olen siiski optimist ja arvan, et memuaaride aeg on kaugel ees. Praegu tahan end üliõpilasnoorte seas tunda ikka veel noorena. Olgu aga siinkohal «Tallinna Polütehniku» palvel siiski mõningaid meenutusi.

Minu üliõpilaspõlv kulges skeemi «1938 — Suur Isamaasõda — 1947» järgi. Eks algul olin samasugune «roheline» nagu enamik praeguseid keskkoolipingist tulejaid. Kui instituudi lõpetajad praegu ei ole rahul sellega, et esimesele töökohale määramine on mõningal määral seotud elamispinnaga, siis meenutagem, et tol ajal oli sageli juba tulevase eriala valik seotud elukohaga ja elamistingimustega, mille üheks koostisosaks oli väikese toapugeriku üürimise võimalus võõras linnas. Väga raske oli ette kujutada iseseisvat elu ilma lisasissetulekuta ja eemal vanematekodust. Oli lausa saatuse kingitus, et Tallinna Tehnikaülikool mind tollal ka sisuliselt rohkem meelitas kui Tartu Ülikool.

* * *

Esimestest õppepäevadest tehnikaülikoolis on eriti meelde söövinud see, et üks eakas ja auväärne professor ei lugenud endale paljuks pidada I kursuse noortele üliõpilastele loengut... tehnilises joonestamises, seega aines, mida meil noorele inseneriharatisele nii mõnelgi kohal nagu mingiks abidistsipliiniks peetakse. Professor veenas meid, et igal üliõpilasel, tulevasel inseneril, peab eelkõige olema mitu ja eri kõvadusega pliiatsit, isiklik sirklikarp, redissuled, joonestuslaud ja teisigi joonestustarbeid. See oli üliõpilase TTO! Tollal küll algul natuke muigasime, arvasime, et kõik see on meile selge ka ilma professorita. Esimeseks kulutuseks ülikoolis oligi joonestustarvete (korralike!) muretsemine. Kuid nähtavasti tundis professor H. Einberg inseneri ja inimesi rohkem kui meie — vaadakem kas või seda, kuidas suhtuvad niisugusesse elementaarsesse nõudesse paljud meie praegused nooremate kursuste üliõpilased! Tuleb aru saada, et ei saa kasvada heaks inseneriks «kommunaal»-sirkli ja ainult raamatukogus leiduva erialakäsiraamatu abil. Peale pea peab inseneril ja üliõpilasel olema vajalik hulk

(Järg 2. lk.)

Esindajad valimiskomisjonidesse

Eile toimus meie instituudis õppejõudude ja teenistujate koosolek.

Kohalike nõukogude valimiste Tallinna linnakomisjoni liikmeks esitati üksmeelselt Tallinna Polütehnilise Instituudi õppeprorektor dotsent Eduard Schmidt.

Keskrajooni töörahva saadikute nõukogu valimiste rajoonikomisjoni liikmeks esitati ühel häälel õhtuse teaduskonna dekaan dotsent Heino Ross.

EKSAMID

EKSAMID

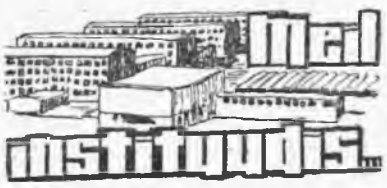

Üliõpilased, õppejõud ja teenistujad kohtusid XIX olümpiamängudest osavõtjatega — peenmehaanikaseadmete eriala üliõpilase pronksmedalimehe Priit Tomsoniga ja turistina Mehhikos viibinud ehitusteaduskonna dotsendi Uno Liiviga. Mõlemad «mehhiklased» tuletasid meelde olümpiamängude «põnevamaid kohti» ning jagasid muljeid Mehhikost ja tema rahvast. Kahjuks oli P. Tomson unustanud kaasa võtmast olümpiamedali ja U. Liivil olid foto- ja filmimaterjalid veel ülmutamata.

* * *

Mehaanikateaduskonda külastas Moskva Baumani nim. Kõrgema Tehnikakooli professor, doktor Grigori Šaumjan, tuntud spetsialist automaatliinide projekteerimise alal. Üldkokkuvõttes hindas ta meie teaduskonna tööd positiivselt, kuid märkis mõningat tööpingipargi mahajäämust kaasaja nõuetest. Saavutati põhimõtteline kokkulepe, et prof. Šaumjan esineb tänavu TPI-s rea loengutega üliõpilastele ja õppejõududele.

RAJA TAGANT

Rostocki ülikoolis kaitses mullu matemaatika-, füüsika-, keemia- ja bioloogiadoktori väitekirja 40 isikut.

⊙

Poolas on praegu avatud 77 kõrgemat õppeasutust. Üliõpilaste arv ületas sügisel 300 000 piiri. Õppeasutustes on tegevus üle 22 000 teadusliku töötaja. Rahva-Poola 25. aastapäevaks tõuseb ülikoolide lõpetanute arv poolele miljonile.

⊙

Poznanis toimusid Adam Mickiewieczi nim. ülikooli 50. aastapäevale pühendatud pidustused. Tuleval aastal laieneb ülikooli tegevus.

Mälestusi heietavad . . .

MATRIKKEL Nr. 687

(Algus 1. lk.)

isiklikke töövahendeid, mis alati korras oleksid ja hästi usaldatav ning tuttav sõber-abiline, s. t. raamat. Sõpru aga raamatukogud ei laenuta, sõpradega tuleb, nagu räägitakse, puud soola koos ära süüa!

* * *

Palju on räägitud «igavestest» üliõpilastest kapitalistliku korraga riikides. Eks oli neid ka kodanlikus Eestis. Kuid oli ka neid, kelle peamiseks eesmärgiks oli tehnikaülikooli poolt pakutavate teadmiste võimalikult kiire omandamine. Mäletan suurepäraselt meile, mehaanikutele, eraldatud joonestussaali Kopli peahoone II korruse põhjanurgas. See oli meie teine kodu enne ja pärast loengut (vahest ka loengute ajal, sest loengutest osavõtt oli vabatahtlik) — seal tehti meist insenere. Meie juures käis esimesest semestrist omaseks saanud professor, kes loomulikult õpetas peale joonestamise veel rida erialadistsipliine, käisid assistendid — vanemate kursuste andekamad ja juba tugevate praktiliste kogemustega üliõpilased (praegugi meie tehnikaüldsusele hästi tuntud dots. E. Soonvald, toiduainetetööstuse minister J. Tepandi, ins. H. Roes jt.). Imelik, aga praegu on raske ette kujutada, et keegi üliõpilastest võiks (kas või mitteametlikult) esineda õpetaja osas. Võib-olla tuleks siiski provida (ÜTÜ, ÜKB, erialabüroo?) sellise abi-õppepersonali rakendamist, sest kasu oleks ilmselt mõlemapoolne. Tegin hiliuti eksperimendi — palusin hariutustunnis mehaanikateaduskonna üliõpilasi mind abistada mittemehaanikute kursuseprojektide läbivaatamisel. Aega oli napilt, kuid huvi ja tööjõudlus olid üllatavalt suured. Tundub, et see oli mul semestri kõige efektiivsem hariutustund!

Muide, informatsioonitulv, millest praegu nii palju (ja muidugi õigustatult) räägitakse, oli tollal küll väiksem, kuid erialase inseneritöö põhioskuste omandamise osatähtsus on kõrgemas koolis jäänud endiseks. Siit järeldus: tuleb siiski leida senisest rohkem võimalusi praktiliste küsimustega (projekteerimine, huvitavad laboratoorsed tööd jms.) tegelemiseks — see paneb üliõpilased oma tulevast elukutset tunduvalt kiiremini armastama kui mitu «profileerivat» loengut.

Tollel sõjaeelsel talvel ja kevadel valmistusid mehaanikainseneri kutseks nii mitmedki meie praegused õppeiõud — eelnimetatud nurgatoa-joonestussaali kollektiivi kuulusid ka dots. Aadu Ritso ja dots. kt. Juhan Masing. Andekate noorte Heino Valma ja Viktor Raudsini nimed on jäädvustatud Suures Isamaasõjas langenutele pühendatud marmortahvlil meie instituudis . . .

* * *

Õpimärkmik nr. 687 meenutab nii mõndagi. Kutsub esile tänutunde paljude oma õpetajate vastu. Prof. J. Nuut oma sügavate teadmiste, haruldaselt viimistletud esinemise ja sügava inimlikkusega, prof. A. Borkvell oma lihtsa-range õpetamissüsteemi ja laia skaalaga huumoritundega, prof. O. Maddison oma rangete põhimõtete ja vahest isegi satiiri kalduvate väljaütlemistega, dots. P. Volmer oma alalise abivalmiduse ja laia silmaringiga paljude eluliste küsimuste osas, dots. J. Ivand oma sooja inimlikkusega — nemad ja mitmed teised on olnud mulle eeskujuks, kelledest ühe või teise jälgi paratamatult vahest ka erteses avastan — nad on olnud ju minu õpetajad! Prof. H. Laul (siis assistent) tegeles mehaanikutega küll harva, kuid tema juba tol ajal laialt tuntud suur töökus ja eruditsioon võlus paljusid. TPI-le on lõpuks uuesti truuks jäänud dots. V. Raidna (siis samuti assistent). Füüsika laboratoorsete tööde osas on kolm aastakümmet küll muutnud mastaape, kuid G. Metsa kardeti siis tema range nõudlikkuse pärast samamoodi kui praegu. Tolleaegsete üliõpilaste tugevast õppehimust räägib aga see, et tekkisid grupeeringud, kes oma eesmärgiks seadsid just praktikumide «ärategemise» assistent G. Metsa juures, ületada sellega «psüühiline barjäär» ja saada heaks iseseisvaks eriteadlaseks.

* * *

Õpimärkmiku lehtede allserval on huvitavaid märkusi — Tallinna Tehnikaülikooli laekahoidja allkiri kinnitab näiteks, et 1939. a. I semestri eest on tasutud õppemaks 60 krooni, et üldise mehaanika II, tehnilise mehaanika II ja füüsika II praktiliste tööde eest (II sem., 1939) on makstud 3 krooni, sama summa on tasutud ka soojustehnika, üldelektrotehnika, ja masinaelementide praktiliste tööde eest (kviitung nr. 2057, 9. veebr. 1940). Need on mälestused muredest.

* * *

Kuid mida kõike sel ajal ei õpitud! Õppemärkmikus on hinne fakultatiivse aine «Purilend» eest — sisuliselt oli see aerodünaamika kursus, mis pakkus paljudele suurt huvi; masinaehitajad tegid eksameid ka sellistes ainetes, nagu «Lennukid», «Vedurid ja veerev koosseis», «Ehitusõpetus», «Kaasaja lahing» jt.

Püüdsime, tegime ja jõudsime — vist ei kahetse tehtut keegi meie tolleaegsest nurgatoa kollektiivist.

Seemet, mida meisse külvatud oli, märkasin eriti Suure Isamaasõja ajal, mil viibisin Uraalis, ja hiljem mujalgi. Oli tekkinud armastus eriala vastu, armastus ka erialakirjanduse vastu. Mulle meenub see rõõm ja enesega rahulolu, kui Tšeljabinskis võimaldus 1942. a. osta tehnika-alaseid raamatuid. Mäletan, et üks esimesi neist oli traktori ehituse kohta. Lugesin (ja õppisin) ise ja «laenasin» sõjakaaslastele-üliõpilastele. Nähtavasti oli külvatud seeme mitmelgi pool hästi idanenud. Milline on aga «idanevusprotsent» praeguste üliõpilaste juures? Mingipärast arvutame peamiselt väljalangevuse protsente. Kas tasub selleks raisata nii palju jõudu? Tegelgem rohkem idanemisvõime kindlaksmääramisega!

* * *

Pärast Suurt Isamaasõda võttis TPI mind vastu kui vana tuttavat. Tulime paljukesi — endistest ja praegustest õppejõududest prof. A. Altma, dots. O. Roots, dots. R. Otsman, dots. kt. U. Randmer, v.-õp. K. Tippo, v.-õp. E. Riives, dots. P. Murel, dots. A. Randvee jt. — kes õppima, kes õpetama. Meenub see entusiasm, millega koonduti erialakateedrite juurde. Kuigi mastaabid olid teised, tahaksin seda eriti meenutada ja soovida, et ka praegu koguneks iga eriala tuumik (olgu 5, 10 või 20 inimest) oma profileeriva kateedri ümber, et see tuumik võiks liikuda ja «elada» kateedris, et üleminek üliõpilasseisusest kõrgema haridusega spetsialistiks toimuks pideva protsessina, kateedri ja üliõpilasrühma vastastikuse, sõbraliku lähenemise alusel.

* * *

Paljugi on üliõpilaspõlvest jäänud siin seekord kirja panemata. Küllap on mõndagi meenutada ka neist hilisematest aastatest, mil olen teinud TPI-s pedagoogilist tööd. Aga, nagu öeldakse — iga asi omal ajal. Ehk jätkub ka selleks kunagi aega. Ja memuaaride jaoks, nagu märkisin varem, ei ole ehk praegu veel kõige sobivam aga!

Dots. H. KULDMA

Meenutan teovõimsaid õppejõude, insenere ja üliõpilasi

Kui mõtlen õppejõududele, kellega puutusin kokku oma stuudiumi ajal, siis tõstaksin esikohale eeskätt prof. Ottomar Maddisoni. Ta oli ehitustehnika eriteadlane. Sündis 31. märtsil 1879. a. Tallinnas. Lõpetas Peterburi Teedeinseneride Instituudi 1906. aastal. Omandas aastal 1918 doktori teadusliku kraadi. Oli algul õppejõuks-professoriks samas õppeasutuses, hiljem aga Tallinna Kõrgemas Tehnikumis, Tartu Ülikoolis ja Tallinna Polütehnilises Instituudis tehnilise mehaanika ja raudbetoon- ja teraskonstruktsioonide professoriks ning ehitusteaduskonna dekaaniks. Asutas aastal 1923 Riikliku Katsekoja ja oli selle direktoriks. Prof. O. Maddison on projekteerinud ja ehitanud rea suuremaid sildu Venemaa raudteedel (näit. üle Volga jõe Kaasani ja Simbirski juures), Eestis aga raudteesilla üle Narva jõe ja andis konsultatsioone kõigi suuremate sildade ehitamisel meie vabariigi territooriumil.

Prof. O. Maddisoni loengud olid huviäratavad ja aktiivsed, ta esitas ettekantava materjali lahendust otsival kujul. Tema loenguid oli hea konspekteerida, sest lektor esitas vaid sõlmküsimusi argumenteeritult.

Prof. O. Maddisoni omapäraks oli see, et ta nõudis loengute ajal auditooriumis täielikku vaikust. Selle saavutamiseks lukustati loengu ajaks auditooriumi uks ja väljaspoole riputati käepideme külge plakat «Loeng». Juba ukselingi juhuslik katsumine väljaspoolt erutas professorit nii, et ta lähenes jooksusammul uksele, avas viimase ja noomis rahurikkujat süüdlasele pikaks ajaks meeldejäävate sõnadega. Iseloomult oli ta karm, nõudlik ja järeleandmatu, kuid õiglane ja järjekindel.

Tahaksin ka meenutada kolme professorit Rootsi Kuninglikust Tehnikaülikoolist — ehitusstaatika ja raudbetooni professorit Carl Forsselli, sildade professorit Otto Lintoni ning teede ja kommunikatsioonitehnika professorit Hugo Pallini.

Professor C. Forsselli omapära seisnes selles, et ta andis iga õppeaasta algul välja korrigeeritud õpiku — kompendiumi, mille sisu ta refereeris loengutel, illustreerides täispinge ajal loengut kohaste anekdootidega, mis naersid välja inseneri argust, saamatust, ebamajanduslikke talitusviise ja ehitustel tehtud vigu.

Prof. O. Lintoni omapäraks oli see, et rööbiti kutseoskusega arendas ta üliõpilaste kunstimeelt. Ta armastas värviliste kriitidega joonestada tahvlile ja juhtis nende kaudu vigadele ja vale konstruktsioonidele tähelepanu. Joonestanud mõlemad variandid tahvlile, kriipsutas ta läbi vale konstruktsiooni ja varustas selle pealkirjaga «Vale».

Silla konstruktsioone demonstreeris ta mudelite kaudu, milliseid oli tal küllaldasel määral.

Teede- ja liiklusala professor H. Pallin oli koostanud põhjaliku õpiku. Loengutel aga demonstreeris ta kogu maailma ulatuses filme tähtsamatest ehitusobjektidest ja liiklusprobleemidest.

Teovõimsamaks inseneriks minu praktilise töö kestel nimetaksin omaaegset Järvakandi Klaasitehase peainseneri Edmund Schifferit. Oma põhitöö kõrval suutis ta tagajärjerikkalt olla konsultandiks autobussipargis ja rääkida kaasa põlevkivitöötlemise alal. Tema omapära seisnes selles, et teda ei rahuldanud saavutatu, vaid ta otsis ikka uusi teid töötulemuste parandamiseks. Näiteks jälgis ta, stopper käes, saeveski tööd, täiendas seal rakendatavaid töövõtteid ja tehnoloogiat, kuni saeveskisse saadetud palk muutus pakk-kasti laudadeks palju kiiremini kui seda juurutatud tehnoloogia ette nägi. Vaadanud katlamaja korstnast väljuvale suitsule, oskas ta varsti leida võtteid, kuidas parandada kütterežiimi ja tõsta katla kasutegurit. Oma alluvaid peainsener ei käsutanud, vaid, selgitanud neile järjekordse ülesande, küsis neilt — kuidas nad seda lahendavad? Saanud ammendava vastuse, mainis ta, et see on hästi mõeldud, aga kui nad neid ja neid täiendusi rakendaksid, oleksid töötulemused veelgi paremad.

Tahaksin esile tõsta ka üht paljude hulgast, kes mulle üliõpilaste seast eriti meelde on jäänud. Nimelt keemiateaduskonna üliõpilast Tiit Purret, kelle ülikoolipäevad möödusid minuga ühise katuse all. Tema õppimisstiili omapäraks oli see, et ta päev päeva kõrval töötas läbi loengutel konspekteeritud materjale, lahendas õigeaegselt kodused ülesanded ja projektid ning vabadel tundidel tegeles võõrkeelte õppimise, purilennuspordi, suusatamise ja muude teda huvitavate asjadega. Tema järjekindel töö kandis head vilja. Nüüd töötab ka Kohtla-Järve Põlevkivi Uurimise Instituudis laboratooriumi juhatajana, lõpetab peatselt dissertatsioonitöö ja puhkehetketel tegeleb endiselt keeltega. Keeltetundmise alal on tal silmapaistvaid tulemusi — 1966. a. oli ta Leipzigi messil ja hiljem Montrealis korraldatud maailmanäitusel «EXPO-67» Nõukogude Liidu eksponaatide paviljonis referendiks-sekretäriks.

Mainiksin ka seda, et mõnelgi üliõpilasel esineb puudujääke taktitundes. On ju taktitunne ja viisakus tunnustatud vajadus kõigil elualadel. Kord kui juhendasin diplomitööd, pöördus üks autoteede eriala diplomand minu poole andmete saamiseks. Vastasin, et mul on kodus vastav käsiraamat, kust neid andmeid võib leida. Selle peale sõnas diplomand:

«Nii teil kui ka minul on kodune telefon, eks helistage siis minule!»

Dots. R. AMBROS

Instituut 22 aastat tagasi

«Tallinna Polütehnik» on viimases numbris avaldanud rea vanemate meeste memuaare läbipaistva eesmärgiga — suaereerida tänastes üliõpilastes veendumust, et õppejõud on mittekauges minevikus üliõpilased, aga võib olla isegi inimesed olnud. Eksamisessiooni ajal peaks see üliõpilastesse rahustavalt mõjuma ja isegi nende valvsust suigutama:

tudeng spikerdas, kuid jäi rajale ausa võistluse jätkamise ülla eesmärgi nimel!

Memuaarid! Kulunud tõetera kohaselt pidi pidurdamata mälestuste avaldamise püüe vananemise kindlaks tunnuseks olema. Nähtavasti pole ma siin mingiks erandiks, sest vananedes muutume kõik kui just mitte heatahtlikemaks, siis vähemalt laisemaks. Kas siit polegi pärit püüe ratsionaalselt kasutada möödunud aegade hiilgust ja mõne ankeedi sügavmõtteline küsimus: teie tegevus sajandi vahetusel?

Niisiis, aasta 1947. «Tallinna Polütehnikut» veel ei eksisteeri, kuid eksamid on juba olemas. Nad olid esimesel kursusel isegi samas järjekorras: kujutav geomeetria ja kõrgem matemaatika. Eksamineerijateks vastavalt O. Rünk ja A. Humal. Kogu I-se semestri vältel olid nende loengud väga hinnatud ja paremateks kohtadeks peeti suure auditooriumi (praegune võimla) esimesi ridu. Esikohtade vallutamine toimus ajuti nii tormiliselt ja energiliselt, et üks kaasüliõpilastest sai eluks ajaks austava tiitli «Kentycki Lõvi», ehk lühendatult lihtsalt «Lõvi». Praegu on see mees ühe ettevõtte peainsener.

Kui tegime oma esimest eksamit kujutavas geomeetrias, valitses looduses suur rahu, aga minu hinges suur rahutus. Mäletan, et tuli õige mitu kvooti maha pöörata ja tasandiga rikutud silinder konstrueerida. Õppejõud suhtus vastustesse siira tähelepanu ja huviga, nagu kuuleks ta neid tõdesid esmakordselt. See on suur kunst säilitada sellised välised tunnused pärast 25 eksamineeritavat üliõpilast. O. Rünga mitmed kommentaarid hinde sissekirjutamisel on muutunud legendaarseteks. Minu matriklit lehitsedes piirdus ta tagasihoidlikumaga:

«Aega võttis, aga asja sai.»

Teisel kursusel luges kõrgemat matemaatikat dotsent A. Särev. Eksamit võttis ta vastu tol ajal simultaani korras, valides oma üheaegseteks vastasteks 8—10 üliõpilast, kes istusid suure auditooriumi esimeses reas, igaüks oma laua taga.

Meie reas istus üks rühma heledamaid päid Vello S., kelle seis näitas selgeid Särevi matistamise võimalusi. Nüüd ulataski õppejõud käe Vello matrikli järele (see on kindel tunnus, et ta alla vannub), kuid lükkas selle koos kaante vahelt välja'ibisenud sajarublalisega üliõpilase ette tagasi, lausudes vaevalt märgatava irooniaga:

«Teie juures on see üleliigne!»

Eile oli stipipäev ja raha oli juhuslikult matriklikaante vahele jäänud.

Tore aeg see tudengipõlv.

Dots. H. TIISMUS

Meeldivad on jäänud meelde

Olen palju eksameid teinud. Tehtud eksameist kõige enam on meeles kolloidkeemia eksam. Mispärast? Oli teada, et kolloid- ja füüsikalise keemia eksamil nõuti enam kui oma teadmiste demonstreerimist õpiku ja programmi alusel. Sellel eksamil vastamiseks tuli mõtelda loovalt. Vastasin eksamil pinnanähteid, lähtudes siseenergiast. Vastamiseks kasutasin kõiki oma selleks ajaks kogutud teadmisi füüsikast, matemaatikast ja keemiast. Eksam kestis kolm ja pool tundi. Olin pärast eksamit väsinud nii vaimselt kui ka füüsiliselt, olin aga õnnelik, et tulin oma ülesandega toime.

Alates 1946 aastast olen palju eksameid vastu võtnud. On olnud meeldivaid ja ebameeldivaid vastuseid. Meeldivamad on jäänud meelde. Kõige sügavama mulje on jätnud aga nende üliõpilaste vastused, kes vastamisel ennast pingutavad ja lähenevad küsimusele loovalt. Suurepärane tunne on niisugust vastust hinnata «väga heaga». Selliseid vastuseid saab aga üksnes sõrmede peal üles lugeda. Minul on õnnestunud niisuguste üliõpilaste hulgast valida aspirante, mille üle tunnen heameelt.

Prof. E. SIIRDE

Ühes vestlusringis

(Algus lehe üle-eelmises numbris)

22. Kas on kasu tootmispraktikast selle praegusel kujul?

Mati Tomson: Kuna olen ehitusteaduskonna tudeng, siis «püssirohtu» nuusutanud ja praktikaga rahul.

Olev Ambur: *On. Tuleb vaid valida õiged pratikakohad, kus tudeng saab tõelist praktikat, mitte ainult iseloomustuse ja matriklisse arvestuse.*

Reet Rullinkov: Ei oska öelda. sest tootmispraktika alles tuleb Minu erialal oleks tarvilik praktika ka II ja III kursusel.

Rein Paap: Olen neljandal kursusel, aga siiani pole veel mingisugusel kujul tootmispraktikat olnud. Oli kord juttu minuga samal erialal õppivate Moskva tudengitega — neil pidi olema kõigil pärast III kursust nn. inseneripraktika, kus tudeng üldjuhul on inseneri parema käena kursis tööprobleemidega ja otsustab vähemtähtsaid küsimusi ka ise. Erialane praktika on pärast IV kursust nagu meilgi.

Ahto Vellamaa: Oleneb kindlasti praktikast.

Bernhard Hiire: *Sõltub praktikast, selle baasist, korraldamisest ja juhendamisest.*

23. Miks EÜE-s on liialt palju tüdrukuid?

Reet Rullinkov: Tüdrukuid? Ei tea Olin seal ühe suve. Raske igal juhul ei olnud.

Taivo Põrk: *Ei leia, et neid liialt palju oleks. Teine asi on see, kas ehitustöö on naiste, eriti neidude, töö. Et aga ehitamine on peamine EÜE tegevuses, tema eesmärgid aga ei välista tütarlaste osavõttu, siis ei näe põhjust nende eemaldamiseks. Õigem oleks küsida: miks noormehi on liialt vähe? Sellel on minu arvates palju vastuseid:*

— meie üliõpilaskonnas kipub «jäme ots» tütarlaste kätte minema;

— noormehed võivad ka mujal sama palga teenida kui EÜE paremates rühmades.

— noormehed, eriti aktiivsed sportlased, on mugavamad ja suuremad «lohed»;

— kuuldused «kuivast seadusest» tõukavad noormehed eemale.

Rein Paap: Tütarlapsed on romantilisema meelega jne.

Jüri Hammer: *Kuna kõrgemates koolides toimub üleüldine feminiseerumine, siis pole midagi imestada.*

Ahto Vellamaa: Poisid otsivad vist suveks tulusamaid tööotsi, ehkki ka malevas ei teeni halvasti (keskmine palk päevas 4,5 rbl.).

Bernhard Hiire: *Kõige õigem oleks vist kuulata nende endi arvamust.*

24. Kas üliõpilaskond moodustab ühtse terviku Eesti NSV-s, NSV Liidus?

Mati Tomson: Tervik on praegu veel nõrgalt ühendatud.

Olev Ambur: *Kindlasti mitte, ei saa lugeda ju ühtseks seda, kui käime üksteisel külas, peame konverentse jne. Konkreetselt teame üksteisest väga vähe.*

Reet Rullinkov: NSVL-s ei tea, aga Eestis küll.

Taivo Põrk: *Eestis igatahes asi liigub sinna poole.*

Rein Paap: Üleliidulises ulatuses on minu arvates tudengid muu rahvaga kokku sulanud. Meie vabariigis tudengid ühtset tervikut nagu ei moodusta.

Ahto Vellamaa: Üliõpilaskond formeerub meie ühiskonnas erinevate klasside, sotsiaalsete kihtide ja gruppide esindajatest. Õppeaja vältel seob ühine eesmärk — kõrgema hariduse omandamine. Ühesugust lähenemist eesmärgi saavutamisele ei saada ka kogu õppeaja vältel. Üliõpilaskonna kui sotsiaalse grupi enesetunnetuse aste on minu arvates küllaltki madal. Paljudel puudub just vastutustunne ühiskonna ees oma põhitöö — õppimise suhtes.

Bernhard Hiire: *Pole kahtlust selles, et sidemed on tihenenud ja kahtlemata iga liiduvabariigi üliõpilastel ühiseid ettevõtmisi rohkem kui varem.*

25. Mida arvate tudengi ja õppejõu vahelistest suhetest?

Mati Tomson: Suhteid on väga erinevaid — halbu ja väga häid mälestusi on tunduvalt vähem kui jahedaid, ükskõikseks jätvaid.

Olev Ambur: *Rahuldavad. Tavaliselt on süüdi tudeng oma vähese aktiivsusega.*

Reet Rullinkov: Rühmajuhendaja-õppejõud peaks siiski proovima läheneda kõigile. Manitsuskõnesid poleks vaja, need pigem muudavad vahekorda halvemaks, kui toovad head.

Taivo Põrk: *Võiksid olla teistsugused. Selle eelduseks oleks see, et õppejõud näeks üliõpilastes oma elutöö jätkajat. Sellest tuleneks huvi temaga individuaalselt tegelda. Aga siis peab see elutöö olemas olema. Igaühega tegelda õppejõud muidugi ei jõua.*

Rein Paap: Õppejõud peab mõistma ja nõudma ühteaegu. Tudeng peaks õppejõu usaldust vähem kuritarvitama. Hinnatud on ikka õppejõu sõbralik sõna, mis ületab mõjult ametlikke.

Jüri Hammer: *Võiksid rohkem sõbralikud olla. Samuti ei maksa tudengit liiga lolliks pidada. Ta on rumal küll, aga mitte kõige lollim.*

Ahto Vellamaa: Vaja oleks rohkem asjalikku kontakti ja seda ka õppetööst vabal ajal.

Bernhard Hiire: *Üheks iseloomustavaks jooneks oleks see, et nad on vanema ja noorema seltsimehe suhted, seega peaksid alati olema soojad, kus õpetaja-kasvataja annab edasi teadmisi, mõjutab arusaamade ja ellusuhtumise kujunemist, jagab kordaminekute rõõme ja ka muret ning raskusi. On ju individuaalne töö kasvatusprotsessi üheks aluseks.*

26. Kuidas peate vajalikuks kasutada TPI uut aulat?

Mati Tomson: Rohkesti võiks olla kultuurilisi üritusi kogu instituudi perele. Näiteks TPI Akadeemilise Meeskoori viimane kontsert, kus tuli publiku mahutamiseks ka auditoorium appi võtta.

Olev Ambur: *Teaduslikke konverentse samuti.*

Reet Rullinkov: Sooviks näha ka teiste ülikoolide isetegevuslasi, Noorsooteatrit. Tore oleks vahel läbi viia midagi kirjanduslikku kolmapäeva laadset üritust.

Taivo Põrk: *Noorsooteatrit kindlasti.*

Rein Paap: Igakülgselt, läbimõeldult.

Ahto Vellamaa: Soliidsete ürituste läbiviimiseks, mis aitaksid suurendada üliõpilase enesevääritust, üldist kultuuritaset ja kogu käitumiskultuuri.

Bernhard Hiire: *Eeskätt kasutada mitmesuguste sisult kaalukate ürituste läbiviimiseks, heade kontsertide ja muude kultuuriliste ürituste korraldamiseks.*

27. Kuidas suhtute moodi?

Mati Tomson: Leian, et moe vaheldumine on vajalik ja hea, kuid mulle ei meeldi sellega liialdamine. Sammun «värskest» moest ikka mõnevõrra tagapool, sest moeuudised jõuavad laia tarbijaskonnani veel liiga aeglaselt.

Olev Ambur: *Mood olgu praktiline ja mugav. Riided on inimesed jaoks, mitte aga inimene riietuse demonstratsiooniks.*

Reet Rullinkov: Positiivselt, röögatusi küll ei armasta.

Taivo Põrk: *Samuti positiivselt. Aga moega seotud defitsiitse kauba tikutulega tagaajamist ei poolda, seetõttu olen enamasti ilma.*

Rein Paap: «Mini» vastu ei vaidle, täitsa meeldiv.

Jüri Hammer: *Mood on tore asi. Seda ei ütleks moedemonstratsiooni kohta. Sealt tulles ei oska kunagi sõ'mi kuhugi peita. Oled täis püha viha, et ei ole võimalust moega sammu pidada.*

Ahto Vellamaa: Ilmselt on ta maitsete ja harjumuste kogumik, mis maksab lühikest aega. Inimene nõuab muudatusi pidevalt tajutavate esemete ja nähtuste väliskujus. Oht on muidugi kalduda liialdustele. Moes peaks olema peamine püüd lihtsusele ja meeldivusele.

Bernhard Hiire: *Peamine on lihtsus, maitsekus ja meeldivus. Aja ja moega tuleb kaasas käia, kuid liialdustesse laskumine ei sobi.*

(LÕPP).

PAARI VASTUSE KOMMENTAARIKS

⊙ Kas stipendiumist jätkub?

Ühele teisele küsimusele vastas Toivo Põrk tuntud aforismiga: Iga töö nõuab nii palju aega, kui selleks antud on. Jah, lõpptulemusena mahutab elu kõik oma raamidesse ära, ilma et midagi üle või puudu jääks. Kui antud on kindel summa, oleneb läbitulek kasinuse astmest. Poliitökonoomiast on teada järgmised tõed: NSV Liidu rahvatulu suurus keskmiselt ühe elaniku kohta kalendripäevas oli 1967. a. umbes 2.40 rubla. Sellest läks akumulatsiooniks vähemalt 70 kopikat. Järelejääv osa 1,70 rubla kujutab endast tarbimisfondi. Viimasest omakorda moodustuvad naturaalsed laekumised (tasuta koolide, teaduseasutuste, raamatukogude, raviasutuste, spordikompleksides teenuste ja osalise tasu eest elamispinna, lasteasutuste, puhkekodude ja muude teenuste kasutamine ning lõpuks samuti isikliku abimajandi, näiteks aiamaa saaduste tarbimine, kokku kuni 30 kopikat «hinge» kohta päevas).

Kõikvõimalike rahaliste tulude allikas kahaneb järelikult 1.40 rublale, millest töötasustamise vormis laekub rahva kätte kuni 1.20 rubla ja palgaväliste vormide (pensionide, stipendiumide, abirahade jms.) kaudu üle 20 kopika päevas, arvestatuna ikka jälle «hinge» kohta. Korrutame mainitud 1.20-rublalise summa päevade arvuga kuus, näiteks 30-ga ja leiame, et töötasu laekub keskmiselt ühe inimese kohta 36 rubla kuus (töötaja kohta tuleb muidugi märksa rohkem). Võrrelgem seda summat stipendiumi suurusega: vahe pole nimetamisväärne.

Lähteallika (rahvatulu tarbimisfondi) suurus on täpselt selline, nagu seda lubab olemasolev tööviljakuse tase, arvestades muidugi akumulatsioonisumma kui paratamatusega. Neist eteantud raamidest pole võimalik välja hüpata, nii nagu inimene ei saa ennast juukseid pidi üles tõsta. Kui ühed joovad ühiskonna tuludeallikast rohkem, jääb teistele vähem. Suurema stipendiumi maksmise korral tuleb suhteliselt kärpida... mida? Palku? Pensione? Aga mis teha siis, kui me samal ajal tahame, et inseneride palgad ka tõuseksid. Sellest on meie lehes varemgi räägitud (vt. näit. T. Metsvahi arvamust «Tallinna Polütehniku» 4. dets. numbris). Majanduselus on iga mõõk kahe teraga: kõik peab nii või teisiti kokkuvõttes bilanssi saama. Kui rahaliste tulude katteallikast voolab ühiskonna kassasse sisse ainult 1.40 rubla, ei saa sealt kopikavõrragi rohkem välja voolata. Iseasi, kui meil õnnestub sissevoolu summat suurendada ja seda lähebki tõepoolest korda teha aastast aastasse, aga üldiselt mitte rohkem kui tõuseb tööviljakus. Muidugi võib öelda: palku on korduvalt suurendatud, stipendiume aga mitte kordagi, nüüd võiks mõnel aastal toimida ka vastupidi. Varem või hiljem saab see kindlasti teoks, ent mitte enne, kui katteallikad vajalikul määral paisuvad. Inseneride palkade tõstmine seisab teadaolevalt esmajärguliste ülesannete kavas, stipendiumidega tuleb nähtavasti pisut pikemalt oodata.

⊙ Kas tudengil on palju aega?

Üks õppejõud, kellel tudengipõli ammu seljataga, meenutas, et tudengipäevil tuli tal vahetevahel igavusehetki. Järelikult oli aega käes rohkem kui jätkus oskust selle otstarbekaks täitmiseks. Viimase 10 aasta elupraktikast ei suutnud ta ühtegi igavusehetke meelde tuletada. Nüüd tuleb mõni kord aega isegi «dubleerida» — püüda elada «kaksikelu», näiteks kuulata «igava» koosoleku ettekannet (võib-olla vägagi vajalikku, kuid suhteliselt vesist või hõredat) ja samal ajal jätkata mingi poolelijäänud probleemi mõttelist lahendamist. Tagant sunnib sisemine ajend — just igavuse võitmise soov. Ja elu omandab kaasakiskuvalt huvitava sisu. See oleneb täiel määral igast inimesest endast. Kes tahab igavust vältida ja selleks midagi vajalikku tõepoolest ära teeb, sellest põgeneb igavus kus seda ja teist. Iga tund omandab inimväärilisel rikka sisu. Otsustage ise: kas ei peitu tõe kriteerium nimelt selles, et kui Teil tuleb ette igavusehetki, on Teil järelikult aega liiga palju käes ja Te ei kasuta seda alati nii, nagu AEG vääriks!

Dots. V. KOSLOV

Uusi teatmeteoseid TPI raamatukogus

1. Suomen Arkkitehtilliitto. Vuosikirja 1968. (Helsinki, Simelius, 1968.) 215 lk., illustr., 41 illustr.

TB $\frac{72}{s\text{-}92}$

2. Vysoká škola chemicko-technologická. Praha. Vědeckovýzkumná činnost na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze v roce 1964. Praha, Stát. ped. nahkl. 1966. 90 lk. (Sborník Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. [Zprávy on činnosti školy a jiné celoškolské publikace.] A1).

TB $\frac{37}{v\text{-}99}$

3. Vysoká škola chemicko-technologická. Praha. Vědeckovýzkumná činnost na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze v roce 1965. Praha, Stát. ped. nakl. 1967. 96 lk. (Sborník Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. [Zpráva o činnosti a jiné celoškolské publikace.] A 3).

TB $\frac{37}{v\text{-}99}$

Metsateel.
Lembit Solomi foto

JEVGENIA LOOV —

majandusteaduse kandidaat

Vana aasta lõpul täienes poliitilise ökonoomia kateedri pere veel ühe tituleeritud teaduri võrra. Jevgenia Loov tegi hoogsa lõpuspurdi ja suutis mitte üksnes töö kaante vahele panna, vaid ka kõik kaitsmise põrgu keerdkäigud läbi teha varem kui aastases aspirantuuris viibimise tähtaeg täis sai. Tubli saavutus! Kui võidujooks tähtaegadega nii edasi kestab, siis... eks näe, mis tulevik toob. Igatahes väidab äsjane dissertant, et probleemi perspektiivsed avarused polevat kaugeltki ammendatud ja nii mõnigi küsimärk ootavat alles sirgekstõmbamist.

Teemaks oli tööstuse stimuleerimine krediidi abil. Kui arvestada majanduslike juhtimishoobade osatähtsuse järsku tõusu praegusel reformiajastul ja asjaolu, et krediidile kuulub viimaste hulgas küllaltki kaalukas koht, ei tohiks uurimisülesande aktuaalsuse suhtes kahtlusi jääda. Praktikud vajavad igal sammul teaduse nõuandeid selle kohta, mis suunas edasi liikuda, sest planeerimise ja stimuleerimise uus süsteem arenes seni rohkem laiuti kui sügavuti ega ole veel paljuski vajalikku täiuslikkust saavutanud. Jevgenia Loovi dissertatsioon tõi veenvalt esile mitmed seni asetleidvad vajakad ja näitas kätte olemasolevate vastuolude ületamise teed. Allakriipsutamist väärib autori kiire reageerimisvõime ja orienteerumine reformi käigus tekkinud uudses situatsioonis, ilma milleta oleks osutunud üsna raskeks antud valdkonnas toimuvate sündmuste ees sammuda ja praktikale teed valgustada. Säästkem lehelugejat, hoidudes siinkohal mittespetsialisti jaoks ebahuvitavatesse detailidesse tungimast.

Jevgenia Loovi tunnevad hästi kolleegid mitte ainult oma, vaid ka paljudest teistest kateedritest. Praeguse ametiühingukomitee koosseisus juhib ta õppemetoodilise komisjoni tööd. Lubatagu värskele kandidaadile edu ja õnne soovida!

Kolleegid.

REKTORAADIS

7. jaanuaril olid TPI rektoraadis arutlusel mitmed tähtsad küsimused.

TPI ametiühingukomitee liige A. Treimann esitas kokkuvõtte üliõpilaste elamistingimustest ühiselamutes ja kasvatustööst vastava ankeetküsitluse andmete ning kontrolltulemuste põhjal. Märgiti ära ühiselamu nr. 1 nõukogu sisukat tööd. Ühiselamu nr. 2 nõukogu aga pole veel tööle asunudki. Ühiselamutes elab üliõpilasi, kes süstemaatiliselt rikuvad sisekorra eeskirju. Ühiselamu juures asuv söökla ei rahulda üliõpilaste vajadusi. Lahendamata on ka elamute radiofitseerimise küsimused.

Rektoraadi nõupidamine otsustas:

1. Haldusprorektoril sm. H. Eesmaal rakendada vajalikud abinõud ühiselamu nr. 3 ekspluatatsiooni andmiseks 20. jaanuariks ja ühiselamute radiofitseerimiseks kevadsemestril.

2. Kehtestada kord, mille kohaselt sisekorda rikkunud üliõpilaste kõrvaldamine ühiselamust toimub elamu nõukogu otsuse alusel, kusjuures see otsus ei kuulu mujal läbivaatamisele ega kinnitamisele.

3. Soovitada TPI ametiühingukomiteel ja ELKNÜ TPI komiteel töötada välja uued ühiselamu sisekorra eeskirjad, arvestades sealjuures üliõpilaste omavalitsuse laialdast rakendamist ja ühiselamute nõukogude administratiivse ning ühiskondliku vastutuse tõstmist.

Vanem patendiinsener A. Kukrus märkis oma ettekandes, et 1968. a. on NSV Liidu Leiutiste ja Avastuste Komiteele esitatud 38 avaldust autoritunnistuse saamiseks ning 9 avaldust on veel TU Sektoris vormistamisel (1967 — 17). Autoritunnistusi saadi mullu 4, jaatavaid vastuseid nende saamiseks 7.

Leiutiste arvu poolest on esikohal keemiateaduskond (11). Viljakaim leiutaja on dots. E. Piiroja.

Teadusliku informatsiooni olukorrast instituudis rääkis vaneminsener H. Arumaa. Kateedrite aruannete põhjal on saadud ülevaade kateedritesse saabuva informatsiooni säilitamise viisidest. Tunduvalt parem on sellealase töö olukord laboratooriumides, kus on koosseisulised informatsioonitöötajad. Hästi on korraldatud informatsioonitöö automaatika kateedris.

Üliõpilaste ebaväärikast käitumisest

Tehes kokkuvõtteid ebaväärika käitumise juhtudest instituudis selgus, et võrreldes 1967. aastaga on ebaväärika käitumise juhud üliõpilaste hulgas mullu vähenenud poole võrra. Sellele vaatamata esineb rida õiguserikkumisi, mis korduvad perioodiliselt aastast aastasse.

Selgub, et kõige levinenumaks üleastumiseks üliõpilaste hulgas on kujunenud transpordivahendite kasutamise ja tänavaliiklemise eeskirjade rikkumine. Riiklik Autoinspektsioon ja ühiskondlikud organisatsioonid on 2 viimase aasta jooksul 32 korral teatanud instituudile, et esineb üliõpilasi, kes sõidavad ilma piletita, taovad rusikaga vastu piletikassat, hüppavad liikuvale trammile, ületavad vales kohas sõiduteed jne. Selle kategooria raskemateks õigusrikkumisteks tuleb lugeda mootorratta või mõne muu sõiduvahendi juhtimist joobnud olekus. Tihtipeale juhitakse mootorratast või autot selleks lubasid omamata. Taolised õiguserikkumised võivad tuua kaasa raskeid tagajärgi liiklusõnnetuste näol, seepärast tuleb nendes süüdiolevat üliõpilast rangelt karistada.

Teisel kohal on sooritatud õiguserikkumiste arvu poolest huligaansus. Selle all tuleb mõista seaduserikkumisi pisihuligaansusest kuni kuritahtliku huligaansuseni. Enamikel juhtudel ongi tegemist pisihuligaansusega, nimelt kodanike solvav tülitamine joobeseisundis ja muu selline tegevus, mis rikub avalikku korda ja rahu. Huligaanne käitumine on tavaliselt otseses seoses alkoholi kuritarvitamisega. Miilits ja mitmed ühiskondlikud organisatsioonid on 1967. ja 1968. aasta jooksul 29 korral saatnud materjale meie üliõpilaste huligaanse käitumise kohta. Teadetest on näha, et mõned üliõpilased viibivad joobnud olekus tänaval, tülitavad kaaskodanikke ja käituvad väljakutsuvalt. Sageli rikutakse jämedalt ühiselamute sisekorda, joobnud olekus võetakse osa kaklustest. Leidub üliõpilasi, kes ähvardavad neid korralekutsuvaid rahvamalevlasi või miilitsatöötajaid ning avaldavad sageli viimastele ka füüsilist vastupanu. Sellistele üliõpilastele kohaldab rahvakohtunik tavaliselt 10—15 ööpäeva aresti, paranduslikku töö või 10—30 rubla rahatrahvi. Instituudisiseselt järgneb sellele aga eksmatrikuleerimine. Kuritahtliku huligaansusega on tegemist siis, kui isiku kallal on tarvitatud vägivalda. 25. dets. 1968 viibis energeetikateaduskonna I kursuse üliõpilane Sergei Vetrov Tallinna Tuletõrjeühingu peol, kus huligaanitses ning löi riidehoidjat ialaga ja rusikaga silma alla. Selliste tegude eest näeb Eesti NSV KrK ette võimaluse karistada vabadusekaotusega kuni viie aastani.

Aastast aastasse võib korduvaks õiguserikkumiseks lugeda viibimist meditsiinilises kainestusmajas. Võrreldes 1967. aastaga on sellised juhtumid mullu suurenenud. Vähe küll, aga siiski esineb riigi ja ühiskonna ning kodanike isikliku vara vargusi. Põhiliselt esineb vargusi ühiselamutes.

Ka perekonnaseisuaktide büroodele on mõningad üliõpilased-lapsevanemad lisatööd andnud. Unustatakse, et järelfuliia nime panekuks on seadusandluses kindel tähtaeg määratud.

Mis puutub tunnistaja poolt valeütluse andmisse, siis selline üleastumine on meie õppeasutuses esmakordne. Teatavasti näeb Eesti NSV KrK sel puhul ette vabadusekaotuse või paranduslikud tööd ühe aastani.

Instituudisiseselt on rektoril õigus süüdiolevat üliõpilast karistada distsiplinaarkorras või anda materjalid üle seltsimehelikule kohtule või miilitsaorganitele ettepanekuga karistada üliõpilast administratiivkorras. Üliõpilasele määratavateks distsiplinaarkaristusteks on märkus, noomitus, vali noomitus koos hoiatusega ja eksmatrikuleerimine. Milline karistus järgneb, sõltub teo iseloomust ja toimepanemise viisist.

Siinkohal tahaksin juhtida dekaanide tähelepanu asjaolule, et karistus oleks alati valitud otstarbekalt. Selleks peab eelnevalt kindlaks tegema, kas antud üliõpilast ei ole sellel õppeaastal juba karistatud samaliigilise teo eest ja kui on, siis tuleb kindlasti valida rangem karistus. On tulnud ette juhuseid, kus üliõpilane paari kuu möödudes eelmisest üleastumisest sooritab uue samaliigilise teo, kuid määratav karistus on samasugune või isegi kergem.

Kokkuvõte kahe viimase aasta seaduserikkumistest mele instituudis paneb mõtlema: nagu liialt palju oleks selliseid juhuseid. On raske panna neid ainult asjaosaliste nooruse ja kergemeelsuse arvele. Pigem tundub, et tegemist on vastutustundetusega õppeasutuse, vanemate ja eakaaslaste ees.

TPI juriskonsult M. NUGIS

Tehnikakirjanduse erilaadidest TPI raamatukogus

TPI raamatukogu lugemissaali juurde on moodustatud tehnikakirjanduse erilaadide fond, kuhu kuuluvad riiklikud standardid, normatiivsed materjalid, seadmete ja toodangu kataloogid, hinnakirjad ja ametkondlikud ning ametkondadevahelised tehnilised dokumendid (näit. ТУ, МН, МРТУ, РТУ jt.).

Tehnikakirjanduse erilaadide fond sisaldab kirjandust, mis on vajalik peamiselt vanemate kursuste üliõpilastele kursuse- või diplomprojektide koostamisel. Nimetatud fond on praegu kõige täielikum ehituse alal, kus leiduvad peaaegu kõik ehituse alal kehtivad normid ning juhendid. Keemilise tehnoloogia eriala üliõpilastele on lugemissaalis mitmesuguseid seadmete katalooge ja kataloog-käsiraamatuid. Masinaehituse ja metallide tehnoloogia alal on erilaadide fondi koondatud normatiivid, masinaehituse normaalid, tööpinkide kataloogid ja mitmesugused juhendid. Elektrotehnika ja raadiotehnika alal võiks nimetada kataloogе «Электрооборудование» ja «Изделия радиопромышленности».

Võrdlemisi täielik on raamatukogus standardite kogu, kuhu muretsetakse peaaegu kõik kehtivad standardid.

Tehnikakirjanduse erilaadid on oma erineva kujunduse ja otstarbe tõttu paigutatud muust kirjandusest eraldi ning nende kohta on koostatud süstemaatiline ja numbriline kataloog, mis asuvad lugemissaalis. Viimatimainitud kataloogis on peegeldatud trükised, mis omavad tähelisi ja numbrilisi indekseid. Koostamisel on alfabeetiline kataloog ja aineloend.

Süstemaatilises kataloogis ei peegeldu üksikud standardid, masinaehituse normaalid ega hinnakirjad. Küll aga peegelduvad erilaadide süstemaatilises kataloogis standardite ja masinaehituse normaalide kogumikud.

Standardite puhul asendab süstemaatilist kataloogi igal aastal ilmuv «Указатель государственных стандартов». Viimane on üles ehitatud süstemaatiliselt ja varustatud numbri- ning märksõnaregistriga. Analoogiline register ilmub masinaehituse normaalide kohta. Jooksvat informatsiooni standardite kohta annab iga kuu ilmuv «Информационный указатель стандартов». Hinnakirju on võimalik leida vastava märksõnakataloogi abil. Peale selle on raamatukogus leiduvate standardite ja hinnakirjade kohta koostatud eraldi numbrilised kataloogid.

Andmeid üksikute lehtedena ilmuvate toodangukataloogide («Электрооборудование», «Приборы и средства автоматизации» jt.) sisu kohta annavad vastavate kataloogide trükitud sisuloetelud.

Üksikute lehtedena ilmuvad instruktsioonid, reklaamlehed jms. on paigutatud sisu järgi mappidesse ja nende kohta kiirutatakse üldised viitekaardid erilaadide süstemaatilisse kataloogi.

Tehnikakirjanduse erilaadide fond on alles kujunemisjärgus. Täiendamist vajab fond eeskätt tehniliste tingimuste osas, mis seni, eriti keemia alal, kaugeltki ei rahulda. Juurde on vaja muretseda masinaehituse normaale ja hinnakirju.

Teretulnud on iga nõuanne ja abi nii õppejõudude kui ka üliõpilaste poolt, kes aitavad meil välja selgitada ühel või teisel erialal vajatava kirjanduse.

Konsultatsiooni raamatukogus leiduvate erilaadide kohta annavad teile lugemissaali töötajad.

H. KABRITS,
TPI raamatukogu lugemissaali töötaja

24000 TONNI — treeningkoormus 1968

Edukas oli üldiselt meie tõstjatele möödunud aasta. Mehetegusid tegid R. Jõgila, A. Allese, T. Unt, H. Kalmus ja M. Martins, kes kaitsesid vabariigi, VSÜ «Kalev» ja Tallinna spordiau mitmetel suurvõistlustel. Nende eeskuju innustas ka paljusid andekaid «rebaseid» (L. Neulandi, M. Vankrit, M. Reedit, M. Raudseppa, H. Reinut, K. Laasmet, K. Kukke, R. Sarapuud, T. Riipineni, T Heidet ja teisi) tõsiselt suhtuma treeningusse. Tihe omavaheline konkurents andis ka tublid aastatiived. Nii lisasid oma kolmevõistluse kogusummale M. Vanker 67,5 kg (240—307,5 kg), M. Raudsepp 60 kg (195—255), T. Unt 47,5 kg (327,5—375), R. Jõgila 45 kg (345—390), M. Martins 40 kg (175—215), M. Reedi 40 kg (240—280), K. Laasme 37,5 kg (180—217,5), T. Heide 37,5 kg (215—252,5), R. Sarapuu 35 kg (170—205), H. Reinu 32,5 kg (210—242,5), A. Allese 32,5 kg (350—382,5), L. Neuland 25 kg (265—290) jne.

Käes on 1969. aasta kolmekümne seitsme mitmesuguse spordiüritusega ja kohustab meie tublisid «kraanasid» veelgi pingsamale treeningule et jätkata võidukaid traditsioone.

TPI 1968. a. edetabel tõstmises:

Kärbeskaal (56 kg)

1.	M. Martins	LP-11	215 kg
2.	T. Jõevere	AA-11	132,5 kg

Sulgkaal (60 kg)

1.	R. Kallasorg	KA-91	232,5 kg
2.	K. Kukk	MP-11	225 kg
3.	M. Martins	LP-11	210 kg
4.	M. Laidma	ED-11	150 kg
5.	B. Maalman	MM-51	125 kg

Kergekaal (67,5 kg)

1.	L. Novotortsev	AS-37	287,5 kg
2.	E. Levit	LT-31	257,5 kg
3.	H. Kahar	MM-41	255 kg
4.	K. Kukk	MP-11	230 kg
5.	A. Trell	EE-32	222,5 kg
6	T. Saks	ET-11	222,5 kg
7.	A. Sarapuu	AO-11	220 kg
8.	L. Birk	AV-31	220 kg
9.	A. Vaarma	LE-11	205 kg
10.	R. Sarapuu	EV-11	200 kg

Kergekeskkaal (75 kg)

1.	J. Sepp	EE-112	330 kg
2.	M. Vanker	MT-11	307,5 kg
3.	A. Mardiste	AK-111	277,5 kg
4.	A. Kuusik	LT-71	275 kg
5.	A. Upan	EE-32	257,5 kg
6.	M. Raudsepp	ED-11	255 kg
7.	T. Riipinen	TA-11	247,5 kg
8.	L. Tamme	LP-31	245 kg
9.	H. Reinu	EE-11	242,5 kg
10.	A. Palm	AA-31	240 kg

Keskkaal (82,5 kg)

1.	T. Unt	LE-101	345 kg
2.	T. Vadi	MM-101	290 kg
3.	Ü. Sinisoo	AA-31	290 kg
4.	L. Neuland	LE-11	290 kg
5.	M. Reedi	LK-11	280 kg
6.	T. Saaremäel	ED-71	275 kg
7.	A. Upan	EE-32	267,5 kg
8.	T. Riipinen	TA-11	255 kg
9.	M. Matius	LA-11	255 kg
10.	T. Heide	MM-11	252,5 kg

Poolraskekaal (90 kg)

1.	H. Kalmus	TP-31	375 kg
2.	T. Unt	LE-101	375 kg
3.	A. Torim	AO-101	290 kg
4.	M. Matius	LA-11	255 kg
5.	T. Tomson	AA-11	250 kg
6.	J. Pettai	TT-11	245 kg
7.	U. Kaarepere	AA-31	222,5 kg
8.	V. Karu	ET-31	215 kg

Raskekaal (102,5 kg)

1.	R. Jõgila	ET-51	390 kg
2.	H. Kalmus	TP-31	375 kg
3.	T. Unt	LE-101	365 kg
4.	A. Allese	MP-101	350 kg
5.	P. Anderson	AO-101	322,5 kg
6.	T. Lappmaa	MM-41	185 kg
7	K. Kasesalu	AA-31	167,5 kg

Üliraskekaal (üle 102,5 kg)

1.	R. Jõgila	ET-51	387,5 kg
2.	A. Allese	MP-101	382,5 kg

TEADUSKONDADE PAREMUS:

Elektrotehnikateaduskond	92	punkti
Mehaanikateaduskond	70	"
Ehitusteaduskond	69	"
Energeetikateaduskond	69	"
Majandusteaduskond	30	"
Keemiateaduskond	10	"

O. KULDERKNÜP

«Palju ma võlgnen Teile hamba väljatõmbamise eest?»

«Nelikümmend dollarit!»

«Kuid Te ütlesite enne, et selle eest tuleb maksta ainult kümme dollarit, härra doktor.»

«Yes! Kuid teate ka seda, et Teie kisamise ajal jooksis ooteruumist kolm patsienti minema.»

*

Keegi farmer viibis päev aega Ameerika Ühendriikide Kongressi istungil. Õhtul saatis ta koju lühikese kirja. Ta ütles selles: «Kongressisaalis tõuseb keegi püsti, kõneleb ja ei ütle mitte midagi. Keegi ei kuula teda. Kui siis tuli hääletamine, olid kõik kõnemehe vastu.»

*

Richard Strauss tuli orkestriproovile ja oli taktikepi kuhugi unustanud. Kui ta tahtis võtta kätte eelmise dirigendi keppi, hüüdis keegi tšellistidest: «Ärge võtke seda! Sellel ei ole üldse rütmitunnet!»

*

Biitlite rühma liige 28-aastane John Lennon peab Maryleboni kohtu otsuse põhjal maksma 150 naela trahvi uimastusvahenditega äritsemise eest. Peale selle tuleb tal tasuda 21 naela kohtukulusid.

*

Üks Poola filmiühing pani ajalehte kuulutuse selle kohta, et ta vajab filmide jaoks kaksikõdesid. Loodeti, et kohale ilmub neid kokku paar tosinat. Üllatuseks saabus üle saja kuuekümne kaksiku.

Praegu elab Poolas üheksa tuhat 19-aastast ja üheksa ja pool tuhat 18-aastast kaksikut. Aastas sünnib riigis umbes kuus tuhat kaksikut.

Vast. toimet. V. KALPUS

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газеты «Таллинский политехник».

Hind 2 kop.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

MB-01031

Tellimise nr. 206